

Det tror jeg ikke vilde være heldigt for Dieblisset, i hvert Fald ikke saa længe, indtil man har skabt de andre Forskifter, som det ærede Medlem sigtede til. Jeg tror ikke, man i det Hele taget skal gaa ud paa at reise Forbud mod de Forskifter, som kunne kaldes Folketertskifter, dertil hører Dands; men der skal naturligvis holdes Die med, under hvilke Forhold den foregaar. Det ærede Medlem udtalte ogsaa, det Dnske, at Værtshusene skulde lukkes. Hvorfor skulde de holdes aabne, naar Butikerne holdtes lukkede? Jeg tror dog ikke, det er værd at kontine ind paa Forhold som ovre i Sverig, hvor om Søndagen som bekendt paa visse Tider Madfalen er stængt, saa man hverken kan faae Noget at spise eller drikke. Jeg tror ikke, dette vilde vinde nogen Sympathi hos os. Jeg tror, at naar der er offentlig Bevægelse, er det nødvendigt, at der er Værtshus eller i det Hele taget Beværtning, drist, saa at der altid er Adgang dertil, saaledes paa Valgdage og Grundlovsdage. Paa en Valgdag kan jo Valghandlingen trække saa langt ud, at det vilde være meget uheldigt, om Folk i lang Tid ikke kunde faae en Forfriskning paa et Værtshus. At der bliver meget overdrevet, det er en anden Sag, det ligger i andre Forhold, som jeg ikke nu skal komme ind paa. At Folk have Øyst til at gaa paa Værtshus er ikke fordi disse ere aabne, men det ligger i andre Forhold. — Hermed tror jeg at have omtalt de Indvendinger, der ere gjorte mod Forslaget, og jeg kan slutte med at udtale min Glæde over, at Indvendingerne ikke have været vægtigere og større. Der synes at være god Grund til at haabe, at Sagen kan gennemføres.

Sagt: Jeg skal ikke paa dette Tidspunkt fremkomme med nogen egentlig Kritik af Forslaget og skal derfor indskrænke mig til at fremsætte nogle faa Bemærkninger nærmest begrundet deri, at jeg langtfra kan se dette Forslag i et saa gunstigt Lys, som de ærede sidste Talere. Jeg skal nu henpege paa den Betydning, at medens Forslaget aldeles ikke i nogen som helst Retning tilligter, hvad ogsaa den ærede Ordfører for Forslagsstillerne indrømmede, at værne om de religiøse Interesser, saa er det alligevel tituleret Forslag om den offentlige Fred paa Folketertens Helligdage. Jeg tror, det havde været heldigere for Sagen, om man havde givet det en anden Titel, pegende i den Retning, som Forslaget gaar, nemlig som en Ordning af Arbejderforholdene. Dersom Forslaget virkelig løste den Opgave, som den ærede Ordfører for Forslagsstillerne udtalte

i et Svar paa en Bemærkning af Justitsministeren, at det kun har været Meningen at forhindre tvungen Arbejde, saa vilde jeg ikke have taget Ordet, da vilde jeg ikke have noget Væsentligt at erindre derimod. Men Sagen er, at Lovforslaget, naar det kommer til sin praktiske Udførelse, vil vise sig at være grundforskjelligt fra det, det synes at tilligte, idet det vil lægge utilbørlige Baand paa den personlige Frihed der, hvor der ikke kan gives nogen som helst fornuftig Grund dertil. Det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 4de Valgkreds (H. C. Holch) fremdrog selv et Exempel, nemlig dette om frivilligt Arbejde, som gjøres i velgjørende Diemed. Jeg skal her nævne, at i den Egn, jeg repræsenterer, er det meget almindeligt, at Bønderne, som gennemgaaende ere religiøse, og som anse det for stridende mod deres Pligt om Søndagen at foretage den Slags Arbejder, som ellers foretages i den egennyttige Interesses Tjeneste, bruge Søndagen til at foretage Arbejder for Husmænd; at der arbejdes paa den Maade forsoner dem med deres Religionsitet. Det kan jo ikke være Meningen, at det paa Helligdage skulde være forbudt at gjøre Godt, naar denne Handling kun har dette ene Formaal. Det er en meget almindelig Anskuelse der; men der kan gives overordentlig mange Forhold, hvor det lige saa fuldt er i Arbejdernes som i Arbejdsgivernes Interesse, at Arbejdet udføres, og der, hvor en Lovs Bestemmelse træder hindrende i Veien derfor, vil den vække den største Misforstaaelse og Avillie. Jeg skal nu ikke dvæle herved, men kun sige, at jeg for mit Vedkommende vil være mere beredt til Forhandlinger om et Lovforslag, der fremtraadte i sin sande Skikkelse, nemlig som en Ordning af Arbejderforholdene. Jeg paastår, at der ikke under en saadan almindelig Regel om Fredning af Søn- og Helligdage, kan træffes en Ordning om dette Forhold paa en passende Maade. Der er ganske vist Arbejder, hvor det kan være heldigt, at Staten griber ind, saaledes med Hensyn til Butikstjeneste og Butikslukning til bestemte Tider. Der er visse Arbejder, hvor der ensidigt og paa en i høj Grad trættende Maade sker Anvendelse af de menneskelige Kræfter saaledes Fabrikarbejde, men der er sandelig Arbejde, hvor et Menneske ikke behøver anden Hvile og Søvnmiddelen, end han faar om Søndagen, end han faar om Hverdagen, saaledes en stor Del Landarbejder. Jeg har for faa Maanedes siden besøgt en gammel Bekjendt, en Bondemand, som er 87 Aar gammel, og da jeg spurgte ham, hvorledes han havde det, sagde han, at han havde de